

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3—3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3—3878

NO. 151. — ŠTEV. 151.

NEW YORK, SATURDAY, JUNE 29, 1935. — SOBOTA, 29. JUNIJA 1935

VOLUME XLIII. — LETNIK XLIII.

FEDERACIJA ZAHTeva NADOMESTILO ZA NRA

S SPREJEMOM WAGNERJEVE PREDLOGE JE BILA IZPOLNJENA NAJVEČJA ROOSEVELTOVA ZELJA

Delavci bodo dobili pravico do kolektivnih pogajanj. — Delavske unije odpravljene. — Ameriška Delavska Federacija predlaga licenčni sistem za industrijo. — Green je predložil svoje načrte predsedniku Roosevelt. — V San Francisco je bila ustanovljena "Fair Play League".

WASHINGTON, D. C., 28. junija. — William Green je danes v imenu Ameriške Delavske Federacije predložil predsedniku Roosevelt načrt za uvedbo licenčnega sistema za ameriško industrijo. Po mnenju Federacije bi bilo mogoče na ta način rešiti temelje bivše NRA.

Po tem načrtu bi bilo vsako podjetje podrejeno licenčnemu sistemu, in vlada bi lahko odvzela licenco podjetju, ki bi ne izpolnjevalo določb bivše NRA glede zaposlitve mladoletnih, minimalnih plač in delovnega časa.

William Green je rekel predsedniku, da bi bilo zelo zaželjivo, da bi bile še tekom sedanjega zasedanja sprejete tozadevne postavbe.

Predsednik Roosevelt ni pojasnil svojega mnenja o Greenovih predlogih, izvedelo se je pa, da ne bo zahteval od sedanjega kongresa sprejema nadaljnjih postav, dočim bi ne nasprotoval, če bi kak kongresnik stavil tozadevni predlogi.

Greena je spremljal v Belo hišo George L. Berry, nadomestujoči upravitelj NRA.

SAN FRANCISCO, Cal., 28. junija. — Nekateri tukajšnji trgovci in industrialci so ustanovili zvezo pod imenom "Fair Play League". Obljubili so, da bodo prostovoljno izpolnjevali vse določbe bivše NRA.

➤ Znamenje lige je belo-rdeče-višnjev trak.

Upravitelj Will Merryman je izjavil, da ima liga sedaj že sedem tisoč članov in da se bo organizacija kmalu razširila po vsej deželi.

WASHINGTON, D. C., 28. junija. — V četrtak zvečer je manjkalo samo še podpis predsednika Roosevelta, da Wagnerjeva predloga, za katero se je bil v obeh zbornicah hud boj in ki določa odnošaje med delavci in delodajalci, postane postava. Obe zbornici sta preskočili mnogo drugih vladnih predlogov ter sta skoro soglasno sprejeli predlog. Takoj po sprejemu je bila predloga poslana v Belo hišo predsedniku Roosevelt v podpis.

Po tej postavi imajo delavci pravico do kolektivnega pogajanja, so odpravljene kompanijske unije in postavljen bo posebni odbor, ki bo poravnava spore med delavci in delodajalci.

Poglavne točke te postavbe so:

1. Delavci imajo pravico organizirati se po svoji volji, imajo pravico do kolektivnih pogajanj in nepostavno postopanje z delavci je prepovedano.

2. Delodajalci nimajo pravice dajati dela pod pogoji, da delavec pripada k tej ali oni delavski organizaciji; družba se ne sme vmešavati v delavske organizacije in ne sme dajati finančne podpore nobeni delavski organizaciji.

3. Ta postava velja za vse delavce, razun za poljedelske delavce in uslužbenice pri družinah.

4. Za izpolnjevanje te postavbe bo skrbel National Labor Relations Board (Narodni odbor za delavske zadeve), ki bo zasliševal sporne stranke, bo dognal dejstva in bo nadzoroval pogajanja.

5. Ako se kak delodajalec ali družba ne vkloni odločitvi tega odbora, tedaj bo zadeva prepuščena sodišču. Ravno tako pa imajo tudi podjetniki pravico iti k sodišču in zahtevati, da je kakšna taka odločitev razveljavljena.

Predsednik skuša preprečiti stavko

NEWYORŠKI ODVETNIK JE BIL UMORJEN

Dickinson je bil najden umorjen v Detroitu. — Policija domneva, da je bil izvršen rop.

Detroit, Mich., 28. junija. — Howard Carter Dickinson, odvetnik iz New Yorka in nečak predsednika zveznega najvišjega sodišča Charlesa Evansa Hughesa, je bil najden umorjen v Rouge parku. Policija je mnenja, da je Dickinson, ki je bil v Detroitu po trgovskih opravkih, postal žrtev roparskega napada.

Policijski načelnik John J. Navarre je dognal, da je mrtev Dickinson, ko se je po telefonu razgovarjal s Hughesovim sinom Charlesom. Pozneje je pa sta ga tudi spoznala odvetnika Archibald Brownfield in George Krapfel.

Detektivi, ki so preiskali Dickinsonovo sobo v hotelu, niso našli visoke vsote denarja, da si je bilo znano, da je imel D. C. Dickinson s seboj mnogo denarja. Še v torek je Dickinson sporočil svoji ženi v Terrytown, N. J., da ima pri sebi veliko vsoto denarja.

Po mnenju policije so zločinci umorjenega Dickinsona vrgli iz avtomobila. Ustreljen je bil v glavo in prsi. Oba strela sta bila oddana zelo blizu. Oblika je bila od ognja ožgana.

Policija išče neko lepo blondinko, ki je popoldne naglo odšla iz Book-Cadillac hotela, kjer je stanoval tudi Dickinson. Roparji so najbrže vedeli, da ima Dickinson pri sebi mnogo denarja in so ga umorili na kakem skritem kraju, nato pa so ga odpeljali in ga iz avtomobila vrgli na samotni prostor v parku.

Dickinson je prišel v Detroit, da zastopa neko terjatev za izplačilo zapuščine 40 milijonov dolarjev Williama H. Yawkeja, ki si je pridobil to velikansko premoženje v Michigau z lesom in železno rudo.

AMNESTIJA V JUGOSLAVIJI

Beograd, Jugoslavija, 28. junija. — Najbrže z ozirom na izjavo dr. Mačka, da bodo Hrvatje sodili Stojadinovičevce vladno po tem, kako bo postopala s političnimi ujetniki, je vlada razglasila amnestijo za vse manjše prestopke pri zadnjih volitvah.

ŠPANSKA KUPUJE AEROPLANE

Madrid, Španija, 28. junija. Poveljnik španske zračne sile stotnik Jos Fernandez Checa je odpotoval v Združene države, da kupi več bombnih aeroplanov.

BRATA KEY SKUŠATA DOSEČI REKORD

V zraku sta že nad 24 dni. — Do ponedeljka bosta pobila prejšnji rekord. — V zraku bosta ostala, dokler zdrži motor.

Meridiam, Miss., 28. junija. Nov rekord v dolgotrajnem poletu sta postavila brata Fred in Al Key, ki se nahajata v zraku že 24 dni. Ob 3 popoldne sta dosegla dosedanjí rekord 554 ur 31 minut in 30 sekund. V zrak sta se dvignila 4. junija z majhnim aeroplanom in sta od tedaj dobivala v zrak bencin in živež. Polet nadaljujeta ter upata pobiti neoficijni rekord Dale Jacksona in Forest O'Briena, ki sta bila v zraku 647 ur. Da pa dosežeta tudi ta rekord, morata ostati v zraku do ponedeljka popoldne.

Toda oba brata tudi s tem še nista zadovoljna. Letati hočeta tako dolgo, dokler vzdrži aeroplan.

Ko sta dosegla rekord, sta se spustila tako nizko, da so mogli gledalci videti njihova zadovoljna in vesela obraza. Gledalci so pričeli metati slamnike v zrak, nato pa sta se brata zopet dvignila visoko v zrak.

NENAVADEN PRIZOR V POSLANSKI ZBORNICI

Washington, D. C., 28. jun. Poslanska bornica je prenehala z debato, ko je 8 mesecev stara Hilda Jean Parker hotela imeti "kosilo" na prsih svoje matere.

Evert Parker je s svojo družino bos prišel peš iz Newport, Tenn., da dobi od vlade čevlje. Z ženo in tremi otroci je prišel v zbornico in sedel na galerijo.

Ko je otrok pričel piti, so poslanci prenehali govoriti in so bili začuden nad nenavadnim prizorom. Pet minut nikdo ni ničesar napravil, nato pa gre zbornični vratar Joseph Sinnot na galerijo in pravi Parkerjevi ženi:

"Ali bi hoteli podojiti otroka v sobi za ženske?"

Parkerjeva družina je vstala in odšla iz dvorane.

Sinnot je majaje z glavo rekel:

"Še nikdar nisem videl kaj takega v vseh 40 letih, odkar sem tukaj".

Parker je imel vstopnice, katere sta podpisala senatorja Long in Glass.

"Peš smo prišli v Washington", je rekel Parker, "ker relief ni hotel ničesar storiti v Tennessee. Od doma smo šli, koje bila Hilda stara tri tedne. Vzelo nam je dolgo časa, predno smo prišli sem".

EDENOVA MISIJA SE NI OBNESLA

Dvomljivo je, ako se bodo pogajanja za varnostne pogodbe nadaljevala. — Vojna v Afriki je neizogibna.

London, Anglija, 28. junija. "Vse je v božjem naročju", je rekel stotnik Anthony Eden, ko se je vrnil iz Pariza v London, ko je bil vprašan, ako se bodo še nadaljevala angleško-francoska pogajanja za kolektivne varnostne pogodbe.

Eden ni mogel povedati, ako se bodo še nadaljevala pogajanja s Francijo in če se bo vrnil v Pariz. Eden tudi ni hotel povedati, kakšen je bil izid njegovega razgovora z Mussolinijem glede Abesinije. O tem bo poročal na kabinetni seji. Angleško časopisje pa govori o Edenovem "porazu".

Vsi ministri so uverjeni, da Mussolinija samo še zadržuje deževje, da ne prične "sovražnosti proti Abesiniji. Ostra kritika časopisov pa ni mogla doseči pri vladi, da bi javno povedala svoje stališče glede Abesinije.

London, Anglija, 28. junija. Stotnik Anthony Eden se je z aeroplanom vrnil iz Pariza in en dan prej, kot pa je nameraval. Iz tega javnost sklepa, da je bil njegov zadnji razgovor z ministrskim predsednikom Lavalom ravno tako neuspešen kot z Mussolinijem.

Nek londonski list poroča, da sta imela Eden in Laval zelo oster prepir. Laval se je poseben hudoval, ker Eden Lavalu ni hotel izdati nemškega sedemletnega načrta za zgradbo bojnih ladij, kajti Hitlerjev poseben poslanik baron Joachim von Ribbentrop je ta načrt pokazal Edenu pod pogojem, da ga ne izda Franciji, dokler Francija sama ne objavi svojega načrta. Angleška vlada priznava, da ji je znan nemški načrt in je tudi povedala, zakaj ga ni smela odkriti Franciji. Francija pa zahteva natančna pojasnila o tem načrtu, ker ima do tega pravico po angleško-londonskem sporazumu z dne 3. februarja.

Angleški zunanji urad je bil obvezan do molčečnosti ter je tudi Edenu pri prihodu iz Rima v Pariz naročil, da ne sme ustreči Lavalovi zahtevi.

Angleška vlada bo tudi obvestila predsednika Hitlerja, da francosko-ruska pogodba ni v nasprotju z locarnsko pogodbo. V tem smislu je že tudi Francija odgovorila Nemčiji in bosta to storili tudi Belgija in Italija. Ko bo Hitler prejel vsa ta obvestila, bo zopet povabljen, da se Nemčija pridruži k vzhodno-evropski nenapadni pogodbi.

POL MILIJONA PREMOGARJEV BO NAJBREŽ ODGODILO ŠTRAJK

Ko je odšla milica iz cinkovnega revirja, kjer se stikajo države Kansas, Missouri in Oklahoma, je prišlo zopet do vročega spopada med stavkujočimi rudarji in stavkokazi. Rudarji so preprečili stavkazom dohod v rudnik, ki je zaprt že izza 8. maja.

SPORAZUM MED KITAJCI IN JAPONCI

Nevojaska zona povečana. — Spor glede Čaharja je bil poravnal. Boji na mančukvanski meji so prenehali.

Peiping, Kitajska, 28. junija. — Japonski in kitajski zastopniki so pili šampanjec, ko so določili novo nevojasko zono v severni Kitajski. Obenem so se Kitajci tudi uklonili japonski zahtevi, da je odpravljena narodna stranka v Čaharju. S tem je bil poravnal "dogodek" v Čangpeju. V začetku junija so bili namreč v Čangpeju aretirani štirje civilni uradniki pri japonski armadi, ki so potovali po Čaharju. Zadnji spopad na mančukvanski meji med 700 Kitajci in japonsko obmejno stražo 150 vojakov pa bo prišel pozneje na razpravo.

Boji so bili koinčani, ko so se Kitajci umaknili iz Džehola, ko so pričela prihajati mančukvanska ojačenja.

Slednjič pa so Kitajci tudi ugodili pismeni zahtevi, da je odstavljen general Sung Čen-juan, ki je sovražen Japoncem. Ravno tako so Kitajci obljubili, da bodo odpoklicali vse vojaštvo iz Čaharja, da bodo odpravljene vse protijaponske organizacije, da bo odpuščenih več manjših kitajskih častnikov in da bo Kitajska formalno izrazila svoje obžalovanje.

Tokio, Japonska, 28. junija. Poročila, ki prihajajo iz Hsin-kinga naznanjajo, da je bila 1. 1933 postavljena demilitarizirana zona, razširjena na 200 milj in se vleče od morja severno od Tientsina do Kujua-na, severno od Tušihkova.

PIQUETT BO "SLUŽIL" DVE LETI

Chicago, Ill., 27. junija. — Zagovornik zloglasnega roparskega morileca Johna Dillingerja, Louis Piquett, je bil obsojen na dve leti ječe in na globo \$10,000, ker je dal zavetje Dillingerjevemu tovarišu Homerju van Meter.

Prošnjo za novo obravnavo je sodnik Philip L. Sullivan odklonil.

Medtem si pa predsednik Roosevelt prizadeva odvrniti oziroma preprečiti stavko 500 tisoč premogarjev.

Predsednik je prepričan, da bodo premogarji še vtretje podaljšali tarifno pogodbo, ki je potekla dne 1. aprila, ter toliko časa počakali, da bo v kongresu rešena Guffeyeva predloga, čije svrha je regulirati premogovno industrijo.

John L. Lewis, predsednik United Mine Workers, ni še hotel pojasniti svojega stališča napram predsednikovemu predlogu, kajti od dne do dne je težje držati na vajetih pol milijona premogarjev, ki niso zadovoljni s plačami in delavskimi pogoji.

Premogovni baroni hočejo podaljšati sedanje tarife določbe, kajti premogarji zahtevajo vbodoče trideseturni delovni teden in višje meze.

Ako bo Guffeyeva predloga sprejeta, bo baronom dovoljeno zvišati cene premoga, da bodo lahko povišali delavcem plače.

Galena, Kansas, 28. junija. Šerif Neely je pozval governerja, naj zopet pošlje v okraj milico, ki je predvčerajšnjim odšla, češ, da so se delavski nemiri ponovili.

Ob cesti, vodeči proti rudniku, se je zbralo kakih šeststo štrajkarjev, ki so obmetovali s kamenjem stavkokaze, kateri so se hoteli podati na delo v rudnik.

BOGAT BROKER IZGINIL

South Nyack, N. Y., 28. jun. Velika skrivnost zakriva bogatega, 83 let starega brokerja Charlesa D. Towta, ki je neznan kam izginil v torek.

Policija domneva, da se nahaja v rokah odvajalcev. Išče ga cela armada detektivov in boy skavtov, toda o njem ni nikakega sledu. Zadnjikrat so ga nekateri videli iti proti močvirju v West Nyack, kjer je imel navado nabirati divji rhododendron. Najprej je policija domnevala, da se je Towt pogreznil v močvirje, toda ko bi ga doletela ta nesreča, bi moral na površju ostati njegov klobuk in palica.

Towt je odšel iz svoje hiše v torek, o pol desetih dopoldne. Z busom se je odpeljal do West Nyacka ter je nato šel peš po Western cesti mimo Kay Chemical Co. Za tem poslopjem se razširja močvirje v razdalji dveh milj. Toda nikdo ga ni videl, da bi krenil s ceste in bi šel v smeri proti močvirju.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakner, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

En celo leto volja na Ameriko in	Za New York na celo leto	\$7.00
En leto	Za pol leta	\$3.50
En leto	Za inosemstvo na celo leto	\$7.00
En leto	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

Iz Slovenije.

Preiskava o umoru v Domalah.

V zaporih sreskega sodišča na Brdu je skušal France Hribar na vsak način priti v zvezo c Pircem. Preiskovalni sodnik je oba zasljal najprej posamič, potem pa skupaj. Pirc je vztrajal pri svoji izpovedi, Hribar pa je krivdo odločno zanikal ter pri tem zatrjeval, da sta se s Penkovo vedno tako dobro razumela, da mu je celo denar posojala. V svojo razbremenitev je tudi navajal, da je sam javil orožnikom, da Penkove ni več na izpregled, kar gotovo ne bi storil, če bi bil sodeloval pri umoru. Konfrontacija obeh osumljencev je bila razburljiva. Pirc je zaklical Hribarju:

— France, vse je res. Nič si nisem izmislil!

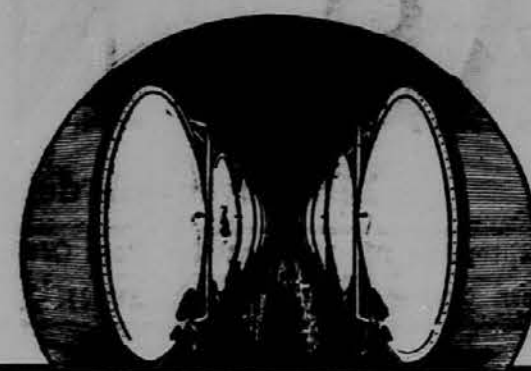
— Lažeš, vse si si izmislil. Popolnoma sem nedolžen!

Hribar je bil na Brdu zelo redkobeseden in je venomer zahteval, naj pride zadeva čim prej pred ljubljansko sodišče. Sodnik je izdal orožnikom v Lukovici nalog, da so oba osumljenca odpeljali v Ljubljano.

V ljubljanskih zaporih sta strogo ločena in je onemogočena med njima vsaka zveza. Glavni spisi z obširno orožniško ovadbo so že prispeli na okrogno sodišče. Zanimiva je nova verzija, da Penkova ni bila umorjena na gozdni poti v Šumberku ob potoku Rači, nego da je bila umorjena doma in potem vržena v Račo.

"Ubiti in sežgani" brat — živi.

Časopisje je poročalo o strašnem zločinu v Praprotnem. Pri hiši št. 2 je v noči na 29. januar pogorel hlev. Od tega dne so pogrešali domačega sina, oziroma brata Antona. Ker se je sumilo, da je bil hlev zažgan radi visoke zavarovalnine, so orožniki v Kamniku uvedli preiskavo. Dne 12. aprila so aretirali na podlagi suma bivšega gospodarja Franceta Prekleta in njegovo ženo Marijo ter brata Miho. Pri zaslišanju je France Preklet priznal, da je svojega brata z vilami ubil, da bi pa svoj zločin prikril je naslednjo noč zažgal še hlev. Franceta Prekleta so zaradi teh izpovedi izročili okrognemu sodišču v Ljubljani. 11. junija pa so kamniški orožniki ugotovili, da se nahaja neki Anton Preklet iz Praprotnega na Črnučah št. 10 pri Francetu Jerku. 12. junija so ga privedli v Kamnik in ugotovili, da je to pravi brat zaprtega Franceta, torej tisti, o katerem je priznal njegov brat, da ga je ubil in sežgal. Anton Preklet se je nahajal že od 29. januarja na Črnučah in čudno je le, da ga niso mogli stakniti, saj so časopisi večkrat pisali o njem. Anton je izjavil, da se domov ni

Med zidovjem
Jacob Ruppert Pivovar
ne so največje kleti v tej
deželi.

Tam dobro varjeno
Ruppertovo Pivo počasi
dozoreva in stopnjema
razvija vso dobroto.

JACOB RUPPERT'S BEER

"MELLOW WITH AGE"

Ruppertovo v Zraku — WEAF — V četrtak
dopolndne 10:30, Sidney Snow — "To a Man's Heart"

vrnil več radi družinskih razmer. Izročili so ga preiskovalnemu sodišču v Kamniku. Nenavadno razkritje je vzbudilo v Kamniku in okolici veliko senzacijo. Vsi pa z zadoščeno jemljejo na znanje, da je dokazana nedolžnost Franceta.

Mati in sin hkrati na mrtvaškem odru.

V nedeljo, dne 9. junija je umrla v Praprotnem, župnija St. Rupert na Dolenjskem, 89-letna užitkarica Marija Strmole. Ležala je šestnajst mesecev zadeta od kapi na bolniški postelji. Isti dan pa je umrl tudi njen sin Franc Strmole, 65 let star, oženjen posestnik, pri katerem je bila mati na užitku. Bolehal je že dalj časa, a ne toliko, da bi se bilo bati tako nagle smrti, saj je bil pred par dnevi še na sejmu na Veseli gori. Ležala sta oba drug poleg drugega na mrtvaškem odru in sta bila tudi skupaj pokopana na pokopališču v St. Rupertu.

Nečloveška žena.

Pred dnevi se je vrnil domov na smrt bolni 53-letni posestnik Lesjak Mihael iz Varenje. ki je iskal leka za svojo bolezen v več bolnišnicah, nazadnje tudi v ljubljanski, kjer so ga odpustili kot neozdravljivega. Mož, ki ima raka, bi potreboval skrbno bolniško nego, toda žena ga sovraži. Zato ga je že večkrat pretepla in celo hodila po njem. Sosedje so že nekajkrat slišali klice na pomoč, vendar se nihče ni upal v hišo, ker so se vsi bali žene. Nekoč je neusmiljena žena napadla nesrečnega moža s srpom in se je mož z zadnjim naporom privlekel po vseh starih k sosedu Koledniku Andreju, ki ga je sprejel v svoje varstvo. Za to zločinsko početje so izvedeli tudi orožniki, ki so sirovo ženo stavili na odgovor, pa jim je na kratko odgovorila, da samo vrača možu, kar ji je on nekoč posodil, ko je bil še zdrav. Na smrt bolnega Lesjaka so orožniki izročili v oskrbo njegovi sestri, ženo pa so ovadili sodišču.

CENA DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko
Berilo
ENGLISH SLOVENE READER

STANE SAMO

\$2

Narobite ga pri —

KNJIGARNI "GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET
New York City.

"GLAS NARODA"
pošljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošljamo.

ČLOVEKOLJUB PRED VOJNIM SODIŠČEM

Leta 1861 je v Neaplju izšla spomenica, v kateri je bilo prvič poudarjeno, da je treba ranjence, ki so bili ranjeni v boju, smatrati za nevtralece ter jim dati enako pomoč in varstvo, kakor ranjenecem svojih čet. To spomenico je napisal italijanski vojaški zdravnik Ferdinando Palasciano.

Palasciano je bil vojaški kirurg v burbonski armadi v Neaplju. V tistih časih pa so za vojaško saniteto še zelo malo skrbeli. Zalostne skušnje, katere si je Palasciano nabral na bojiščih, so ga nagnile, da je spisal to spomenico, v kateri je priporočal, naj bi se boji vendarle vršili na bolj človekoljuben način. Palasciano pa ni ostal samo pri načelu, ampak je hotel svojo misel tudi v dejanju uveljaviti. Zaradi tega bi bil skoraj ustreljen.

Leta 1848 so se Sicilijanci uprli Burbonom. Italijanski general Filangeri, ki je poveljeval burbonkim četam in je oblegal Mesino, je izdal strogo povelje, da vojaki ne smejo priznati nobenemu ranjenemu porniku, ampak morajo kratkoma vse poklati. Temu izrečenemu povelju svojega generala se je v svojem človeko-

ljubju uprl Palasciano, kateri je ranjence sovražne stranke prav tako skrbno obvezoval, kakor ranjence svoje armade. Zaradi tega postopanja ga je poveljujoči general Filangeri ostro prijel. Palasciano pa je divjajočemu generalu mirno in kratko odgovoril, da ranjencev, pa najsi tudi pripadajo sovražni armadi, nima več za sovražnike. Zaradi tega ga je dal general zapreti. Celo leto je presedel v ječi v Reggio di Calabria. Vojno sodišče ga je nato zaradi nepokorščine pred sovražnikom obsodilo na smrt. Le po posredovanju neapeljskega kralja Ferdinanda II. se smrtna kazen ni izvršila. Vendar je moral Palasciano deset let trpeti preganjanje od strani svojih nasprotnikov.

Italijanski Rdeči križ se hvali, da je bil Italijan prvi, ki je javno poudaril tista načela, katera je pozneje sprejela ženevska konvencija. V resnici pa je stvar ta, da je zveza mednarodnih pomožnih društev iz leta 1864 imela že dolgo predzgodovino. Organizirano pomoč v vojni poznamo še iz časov, ki so več ko eno tisočletje po nami. To je tolažilni dokaz, da je človeštvo vedno želelo rane, katere je zadajala vojna, tudi celiti. Da pa so posamezniki bili zverine v človeški podobi, to pa ni samo žalostna lastnost starih časov, ampak smo to prav tako doživljali v prosvitljeni dobi 20. stoletja ob časn svetovne vojne. Proti takim krveločnim značajem pa nobena ženevska konvencija ne pomaga.

ZOPET POVODNJI NA ZAPADU

Des Moines, Iowa, 27. junija. — Osrednji zapad, ki je lansko leto trpel vsled velike suše, letošnji pomlad pa vsled peščenih viharjev, so zopet obiskale povodnji, katere so povzročili veliki naliivi. Tri osebe so utonile in škoda je ogromna.

Prebivalci v Marhsalltown, Iowa, ob reki Iowa in v Tracy, Iowa, ob reki Des Moines so pred povodnjjo zbežali iz svojih hiš.

Voda je odnesla mostove, izpodjedla temelje hiš in zalila več sto akrov polja.

Več okrajev v državi Missouri je pod vodo.

NAROČITE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Peter Zgaga

KO DAR GOVORA OD POVE...

Rojak je sedel pri mizi. Tako mirno more le skesan človek sedeti. Roke so se mu nahlalo tresle. Rad bi govoril... Oh, kako rad bi govoril. Pa ni mogel in ni mogel.

Parkrat je odprl usta, oslinil ustnice in hotel povedati, kar mu je bilo na srcu, pa nič in nič. V grlu ga je dušilo, preko ustnic pa ni mogel spraviti niti polslisnega vzdihla.

Strašno mu je bilo pri duši. Najraje bi vstal in odšel magari na konec sveta, samo da bi lahko zatulil, pa ni mogel in ni smel.

V glavi mu je šumelo, po nogah in po hrbtu so mu gomazeli mravljinca, lasje so mu stopali kvišku (če ni bil plešast, seveda), v prsih ga je tiščalo.

Vedel je, da mora iz njega bruhniti beseda; ena, dve besedi, tisoč, milijon besed, da mora izbruhniti iz njega z elementarno silo, da se bo blok stresel, toda nič in nič — ni mogel in ni mogel.

Od kod ta nenadna onemotlost? Saj je zjutraj, ko je šel zdoma še povsem lahko in gladko govoril. Lepo se je zjutraj poslovil od svoje žene, poljubil jo je prvič po desetih letih, kajti prvič po desetih letih ni imela pripravljene drobiža in mu je dala desetak za carfare.

Prav dobro se spominja, kako jo je poljubil rekoč: — Z Bogom, draga moja!

Par minut kasneje je na kornarju z razločnim glasom kupil cigarete.

Ker je bilo pa še malo prezdodaj za šop in ker v šopu sploh ni bilo dela, je obiskal prijatelja, ki je bil baš s kuho zaposlen.

Tedaj je še lahko govoril. In kako je govoril. Krog polndne že malo preveč naglas.

In ko sta šla popoldne s prijateljem malo na izprehod, sta oba tako naglas govorila, da so se ljudje za njima ozirali.

Zvečer jih je bilo pa že deset in so govorili, da se je hiša tresla. Peli so, šali so se, navduševali so se za prepovedano pijačo in za izgubljeno mladost.

Ves božji dan, ves fantovski večer ni niti za trenutek izgubil daru svojega mogočnega govora. Pa ne, da bi samo govoril. Celo drit se je na vse tege.

Sedaj pa kar iznenada — nič in nič. Ni mu šla in mu ni šla beseda preko ustnic.

Čutil je, da mu postaja slabo, da se mu megli pred očmi. Toda nekaj mu je reklo, da mora govoriti. Da mora popraviti krivico, če jo je komu storil, dočim si ni dal za nič na svetu delati krivice.

Za mizo se je prijel z obema rokama, nebroj misli mu je brodiló po glavi, jezik njegov pa ni mogel udejstviti nobene besede.

Vso svojo mogočno voljo je zbral skupaj, da bi spregovoril, toda, glej ga zlodja, niti odkašljati se ni mogel.

Začel se je potiti. Potne sraga so mu stopile na čelo, polzele po licih in mu curkoma lile od brade.

Krč ga je grabil v grlu in v čeljustih, grlo je bilo brez sline, v ustih je pa čutil namesto jezika velikega pocukranega polja.

Kaj pa je bilo, križ božji, da rojak ni mogel govoriti?

I, kaj bi bilo? Nič posebnega.

Ob poldveh zjutraj je prišel domov, k mizi je sedel in je hotel nekaj povedati.

Pa je ob dveh zjutraj stopila predenj njegova žena v samih srajci in copatih in začela govoriti in je ob sedmih zjutraj še vedno govorila...

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da se poučen v vseh stvarih. Vseled naša dolgoletna skušnje Vam samoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vse pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bomo prajne za povratna dovoljenja, potne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjšo stroško.

Nedržavljan naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi v Washingtona povratna dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačno navodila in spoznavljamo Vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

PIERRE MACORLAN:

VOŽNJA V SVET

Gospod Gelina je z dolgimi koraki hodil po svoji sobi in si z roko ščitil plešasto glavo pred solnčnimi žarki. Njegova pleša je sličila na spodnjem koncu z laskasto peno lahko poslikanemu jajcu.

Med njegovim napornim razmišljanjem — bil je žrtev mučnih komplikacij — so se odprla vrata. Vstopila je njegova žena, za njo pa šestnajstleten mladenič, ki je predstavljaj mlajšjo silhueto gospoda Geline.

— Tomo je tu, je rekla mati s tresočim glasom.

Gospod Gelina je pristopil k svojemu sinu. Z nobeno besedo ni mogel izreči svojih kletev ter je izrazil svojo jezo tako-le:

— Nepridiprav! Izgini!

Tomo je stisnil glavo med ramena, se pokoril ukazu in tiho zaprl vrata.

Gospa Gelina je ostala pred svojim možem, ki se ni mogel pomiriti. Tomo se je namreč zjutraj vrnil napol mrtev od lakote in z umazanim perilom.

Bil je nekaj časa v Parizu, za kar si je izposodil pri nekem družinskem prijatelju denarja. Njegov beg, ki je vedela zanj vsa vas, kjer sta gospod in gospa Gelina živela, kot mala rentnika, je povzročil bol predvsem materi. Pavič je prišlo med njo in sinom do resnega spora. Pustolovščina se ni dala olepsati. Znano je bilo, da je Tomo pred svojim potovanjem okradel svoje starše.

— Treba je govoriti z njim zelo resno, je rekla mati svojemu možu.

Zvečer je gospod Gelina zapovedal svojemu sinu, naj ga spremi na cesto, oddaljeno par korakov od njegovega stanovanja. V mraku so bili zvoki neomejeno čisti. Slišal se je od zelo daleč na ravnini glas kmeta, ki je poganjal konja in škripanje pluga, podobno kričanju prepelice.

Tomo je s prekrižanimi rokama na hrbtu stopal poleg očeta. Mladenec je nasilno zadrževal besede in pričakoval napada. Gospod Gelina je povzdignil glas:

— Kaj si hotel storiti?

Tomo ni odgovoril. Oče je ponovil vprašanje.

— Potovati sem hotel, je rekel Tomo.

— Potovati si hotel, je ponovil oče.

— Ustavil se je pred sinom:

— Toda, ubogi idiot, brez vzroka in motiva se vendar ne

potuje! Ali se potuje brez smotra? V tvojih letih...

Ni končal svoje misli, kajti tla so bila ponekod spolzka. Vendar je nadaljeval:

— Zadosti mi je tvojega ponašanja. Nisi več otrok in nič ne more opravičiti tvojega dejanja. Izposodil si si pri Portouexovih, to vem dobro. — Denar jim je treba vrniti. Lep moralčen uspeh! In potem, s šestnajstimi leti se obašaš kakor kretnin. Kam si se nameraval peljati? To vprašanje je zaman. Mogoče v orijent?

Oče je nehal govoriti in se zasmehljivo nasmehal. V prejšnjih letih, preden se je naselil v tej vasi, je potoval po svetu. Slučaj mu je naklonil vsakovrstne radosti zelo nemirnega popotnega življenja, nakar se je priučil svojemu sedanjemu življenjskemu načinu. Prav nič ni obžaloval in majhna luč njegovega notranjega življenja je že ugasnila.

Ozrl se je naokoli. Ta brezpomembna, enakomerna in dobro urejena pokrajina je odsevala v njem v proporcijah njegove jedilnice.

— Poslušaj idiot! Potovanje je sama gnusoba, gnusoba pred drugimi in pred samim seboj ter zagreni življenje. — Prepotoval sem ves svet. Videl sem vse, kar more videti človek. Zapletel sem se v stvari, ki te ne brigajo in kaj mi je ostalo od vsega tega? ... Par grenkih spominov, ki ti jih ne morem zaupati. Govorim tako, da te obvarujem in ti prihranim slaba izkustva! Potovanje v tvoji starosti pomeni, da postane človek žrtev slabih žensk, kakor sem bil jaz.

Po kratkem odmoru je nadaljeval:

— Ako pomislim na izgubljeni čas onkraj morja, kjer je bilo včasih zelo lepo, mislim, da se mi bo razletela glava.

Gospod Gelina, z rokama v telovnikovih žepih, je govoril le še zase. Slikal je s točno nespretnostjo bare v Sanghaju. V spominu majhnega vznemirjenega gospoda so se pojavljale postave tujih mož in žensk.

Gospod Gelina je govoril o morju brez spoštovanja in o ladjah zelo familiarno. Počasi ga je prevzela njegova lastna preteklost ter je čutil, da ga je čar minulosti fizično spreminil.

Tomo je celo uro motril svojega očeta, kakor se motri dragocena podoba.

Pod noč sta se oba vrnila domov. Pri večerji je oče molčal, sin pa je zrl v dno krožnika, kjer je bil naslikan enožen rumen petelin.

Ko je drugo jutro gospa Geline prinesla svojemu sinu zajtrk, je bila njegova postelja prazna.

Sporočila je to svojemu možu, ki je skočil iz postelje v sami srajčki k svoji pisalni mizi. Predal je bil vlomljen. Tomo je v največji tišini posegel v očetovo listnico.

Gospod Gelina v svoji potrtosti ni mogel najti besede, da bi potolažil z njo svojo ženo, kajti topot mu je nekaj strašnega in otožnega govorilo, da je njegov sin odšel za vedno... ali pa vsaj za nedogleden čas.

SORODNIŠKA ZMEDA

V Lipniku na Čehoslovaškem so nedavno obhajali dvojno svatbo, ki daje povod za najrazličnejše opazke. Nekaj štiridesetletna vdova prikupne zunanosti se je obrnila na posredovalnico za sklepanje zakoncev s prošnjo, naj poiščejo ženina za njeno 21 letno hčer. Posredovalec ji je kmalu pripeljal 24-letnega snubca, sina imovitega kmeta iz bližnje občine.

Nekaj dni po tem obisku se je pred vdovino hišo ustavil avtomobil. Izstopila sta dva moška: snubec, ki ga je priporočil posredovalec, in njegov oče, zal mož pet in štiridesetih let. Mož je tudi vdovec. Šli so v hišo in so se jeli meniti o ženitvi.

Pri tem se je zgodila tale reč: 24-letnemu snubaču je bila zrela vdova tako všeč, da ni mogel odmakniti oči od nje in jo je prosil za roko. Istočasno pa je razodel ljubezen 21-letnemu dekletu ženinov 45-letni oče in je bila tudi njegova prošnja uslišana. Dogovorili so se zaradi svatbe in kmalu nato sta stopila oba para pred oltar. Dvojni zakon je ustvaril kaj čuden sorodniški položaj: hči zrele vdove, kateri je mati iskala ženina, je postala mame lastna snubca, oče pa zet svojega sina. Kakšne komplikacije bodo šele nastale, ko se bodo v obel zakonih rodili otroci — to je snov, ki daje lipniškim ljudem mnogo pobude za razmišljanje in dovolj priložnosti za zbadanje in šale.

USODNI STRELI V DOBOJU

V Doboju v Bosni je prišlo te dni do usodnega prelittja krvi. Na vrt občinskega svetnika Hamida Vrdoljaka je prišel davčni rubitelj Emil Šaulič, ki se je z Vrdoljakom nenkrat sprl, nato pa potegnil revolver in oddal nanj tri strela, ki so ga vsi trije zadeli v prsa, tako da je Vrdoljak obledel nezavesten. Šaulič je nato odšel domov ter se je z istim revolverjem ustrelil. Vrdoljak je bil pripeljan v bolnišnico, toda njegovo stanje je zelo nevarno. Šaulič bi se moral te dni poročiti z nekim dekletom, toda do ženitve ni prišlo. Šaulič je pustil pismo, v katerem dolži Vrdoljaka, da je intrigiral med njim in njegovo nevesto in je zato tudi Vrdoljaka ustrelil.

VEST PRI ŽIVALIH

Ne samo krutost in neumevanja, temveč tudi pretirana in napačna ljubezen vodi lahko do mučenja živali, je izjavjal pred kratkim znani živalski psiholog dr. Bast. Schmid v nekem predavanju. Človek greši najbolj s tem, da gleda na žival s svojega stališča in jo "počlovečuje". Pravilno pa je, da stopi na stališče živali.

Vprašanje, da-li ima žival kakšno "vest", prof. Schmid zanika, čeprav je včasih videti, kakor da bi naše neme prijateljice vest pekla. Duševna nastojanja psa, ki si je prilastil brez dovoljenja kos klobase, ne smemo enačiti z nastojanjem otroka, ki je na skrivaj lizal mezgo ali pa raztresil najlepšo materino vazo. Do trenutka, ko začne jezni glas svojega gospodarja, pes namreč nima nobenih očitkov vesti, jezni glas pa bi ga potlačil bržkone tudi tedaj, če ne bi sam storil kakšnega napačnega dejanja, temveč kakšen drugi pes.

Schmid niti ne priznava, da bi se živali spominjale kakšnih dobrih ali slabih dejanj in da bi sploh imele dar spomina — o čemer je mogoče seveda debatirati. Zato je povsem napačno, "spominjati" živali na kakšne grehe ter jih "vzgaajati", kakor je potrebno za bolj zamožnato duševno življenje temveč pravilno je, da jih "dresiramo".

Schmid je govoril tudi o čudnih izrastkih prava v prejšnjih stoletjih, ki je smatralo tudi žival v polni meri odgovorno za vsako dejanje. Tako si leta 1579 v Gentu obsojili na smrt in obglavili kravo, ki je z rogovih prebodla nekega otroka. Njeno glavo so potem za tri dni razobesili v strašilo vsem drugim — kravam. Bili so pa le toliko pametni, da so njeno meso prodali mesarjem.

Nato je pripovedoval o raznih živalih, s katerimi je eksperimentiral. — Zanimi va je zgodba nekega mladega volka in jagnjeta, ki ju je redil skupaj. Živali sta se silno spoprijateljili in vedno igrali skupaj. Še preden sta odrasli, so ju ločili. Nekega dne ju je učenjak spet "konfrontiral". Veliki volk je takoj spoznal tovarišico iz najmlajših let ter skočil k njej in ji začel izkazovati prijateljstvo. Jagnje, ki je bilo med tem odraslo v ovco, pa je imelo po vsej priliki slabši spomin za preteklo stvar in je jadno meketalo od strahu.

Predavatelj je končno skušal ovreči zmotno mnenje, da so divje živali, ki se hranijo z mesom, nekakšna zmota narave.

Če bi bile na svetu same rastlinojedne živali, bi zemlja že davno izgubila svoj rastlinski plašč, in to bi pomenilo propast vsega živga. V naravi ni odvisnih stvari.

ZAROČENCA

MILANSKA ZGODBA 'IZ 17. STOLETJA

Spisal: ALESSANDRO MANZONI

29

"Urno, urno! Pištole v roko, nože ven, vsi vkup! Potem pojdemo. Tako se gre. Kdo se nas dotakne, rad bi vedel, če smo vsi vkup, glupei? Če pa se damo ujeti posamez, nas tudi kmetavzarji lahko namlatijo. Sramota! Za meno, vkup!"

Po tem kratkem nagovoru se je postavil na čelo in odšel prvi. Hiša, kakor smo rekli, je bila na koncu vasi. Sivec jo je mahnil po poti, ki je peljala ven, in vsi so v lepem redu stopali za njim.

Pustimo jih, naj gredo, in vrnimo se za korak nazaj k Neži in Perpetui, ki smo ju pustili na tisti ozki poti.

Neža je bila poskušala zavleči svojo sobesednico kolikor mogoče daleč od don Abbondijeve hiše in do neke meje se ji je to tudi posrečilo. Toda nenadoma se je služabnica spomnila, da so vrata ostala odprta, in se je hotela vrniti.

Neža ni mogla ugovarjati; da ne bi vzbudila v njej kakega suma, se je morala z njo obrniti nazaj in niti za njo, vendar pa jo je skušala zadržati, kadarkoli je videla, da jo je pripoved o vseh onih ponesrečenih ženitvah dobro razgrela.

Delala se je, kakor da jo zelo pazno posluša, in je rekla zdaj pa zdaj, da bi pokazala, kako pozorno sledi, ali da bi njeno čebljanje napeljala zopet v pravi tir:

"Seveda, zdaj razumem; imenitno, stvar je docela jasna. In potem? In on? In vi?"

Toda medtem je sama s seboj imela drugičen pogovor. — Ali so zdaj že odšli? Ali so še notri? Kako trapasti smo vsi trije, da nismo določili znamenja, s katerim bi me opozorili, če se stvar posreči! To je bilo res velika neumnost! Toda kar je, to je; zdaj mi ne preostane nič drugega, kakor da jo čim dalje zadržujem tu; v najslabšem slučaju bo to nekaj izgubljenega časa.

Tako sta z malimi šetnjami in prestanki prišli že precej blizu don Abbondijeve hiše, ki je pa radi onega ogla še nista videli, in Perpetua, ki je dospela baš do važne točke svoje povesti, se je z lahkoto dala ustaviti in se ni prav nič upirala, da prav za prav tega niti opazila ni — kar je nenadoma v negibnem ozračju priobtnel odzgoraj skozi prostrano nočno tišino oni prvi, silni don Abbondijev klic: "Na pomoč! Na pomoč!"

"Milost božja! Kaj pa je?" je rekla Neža ter jo prišla za krilo.

"Milost božja! Ali niste slišali?" je odvrnila ona ter se osvobodila.

"Kaj je? Kaj je?" je ponovila Neža ter jo ujela za roko.

"Vražja ženska!" je zavpila Perpetua ter jo pahnula od sebe, da bi se oprostila. Zagnala se je zopet v tek, kar se še bolj daleč, ostreje in bolj nenadoma razleže Menicov krik.

"Milost božja!" zakriči tudi Neža in zdirja za ono. Ali jedva sta privzdignili pete, je udaril zvon — en udarec, dva, trije in naprej brez konca; ti bi ju bili izpodbodli kakor ostroge, da je bilo to še potrebno.

Perpetua dospe trenutek prej nego Neža; ko hoče odprti vrata, se ta odznotraj odpro na stečaj in na pragu se prikažejo Tonio, Geraso, Renzo in Lucija, ki so bili našli stopnice, planili skokoma po njih navzdol in, začuvši ono strašno zvonjenje, stekli naglo, da se rešijo.

"Kaj je, kaj je?" je težko sopeč vprašala Perpetua oba brata, ki sta ji odgovorila z močnim sunkom in izginila za oglom. "In vi! Kako? Kaj delata vi dva tukaj?" je nato vprašala drugi par, ko ga je zagledala. Ali tudi ta dva sta šla brez odgovora ven.

Da čimprej pomaga, kjer je najbolj treba, Perpetua ni več vpraševala, planila je naglo v hodnik in tekla, kolikor je v temi mogla teči, proti stopnicam.

Ženin in nevesta, ki sta bila ostala zaročenca, sta trčila nenadoma ob Nežo, ki je pritekla vsa razburjena. "Ah, tu sta!" je rekel, muko ma išoč besede. "Kako je bilo? Zakaj zvoni? Zdi se mi, da sem slišala..."

"Domov, domov!" je rekel Renzo, "preden pridejo ljudje."

Naptili so se proti domu; tu priteče Menico, jih spozna, jih ustavi in reče še ves trepetajoč, z napol pridruženim glasom: "Kam gredite? Nazaj, nazaj! Toda — v samostan!"

"Ali si ti oni, ki...?" je začela Neža.

"Kaj je še drugega?" je vprašal Renzo. — Lucija je vsa zmedena trepetala in molčala. "Vrag je v hiši," je povzel Menico težko sopeč. "Jaz sem jih videl, hoteli so me ubiti. Kakor je povedal oče Cristoforo; in tudi vi, Renzo, je rekel, brž pridite. In videl sem jih tudi sam. Se sreča, da sem vas našel tukaj vse! Povem vam pozneje, ko bomo zunaj!"

Renzo, ki je bil med vsemi še najmanj razburjen, je pomislil, da je treba iti takoj, bodi sem, bodi tja, še preden se natečejo ljudje, in da je najbolj varno storiti to, kar Menico svetuje ali bolje ukazuje z močjo prestrašenega človeka.

Pozneje po cesti, ko ne bo več nevarnosti, bo mogoče zahtevati od dečka natančnejšega pojasnila. "Stopaj pred nami," mu je rekel. "Pojdimo za njim," je rekel ženskama.

Obrnili so se nazaj, napotili se naglo proti cerkvi, premerili trg, kjer na srečo še ni bilo žive duše, zavili po ozki poti med cerkvijo in don Abbondijevo hišo, izginili nato skozi prvo luknjo v meji in hoteli dalje preko njiv.

Niso bili morda petdeset korakov daleč, ko se je množica začela natekati na trgu in je vsak hip naraščala. Ljudje so gledali drug drugega: vsakdo je imel zapisano vprašanje na obrazu, nihče ni mogel dati odgovora.

Tisti, ki so prvi prišli, so tekli k cerkvenim vratom — bila so zaprta. Nato so tekli odzunaj k zvoniku in eden se je stegnil z usti k okencu, nekaki strehi lini, ter zarjul noter: — "Kaj pa je, za vraga?"

Ko je Ambrož zaslišal zvan glas, je izpustil vrv, vrvež zunaj mu je daljal gotovost, da se je nabralo mnogo ljudstva.

"Brž odpremi," je odgovoril. Potegnil je v naglici nase, kar je bil prinesel pod pazduho, šel odznotraj k cerkvenim vratom in jih odprl. "Kaj pomeni ves ta trušč? — Kaj je? — Kje je? — Kdo je?"

"Kako, kdo je?" je dejal Ambrož, držeč z eno roko eno durnico vrat, z drugo pa konec tistega kosa obleke, ki ga je bil v taki hitri del nase. "Kako? Ali, ne veste?" Vdrli so pri gospodu kuratu. Pogum, tovariši! Na pomoč!"

Vsi se obrnejo proti župnišću, približajo se v veliki trumi, gledajo gor, poslušajo — vse mirno. Drugi tečejo na ono stran, kjer so vrata — zaprto; zdi se, da se ni vrat nihče dotaknil. Tudi oni gledajo gor — nobeno okno ni odprto, slišati ni nobenega glasu.

"Kdo je notri?" — Hoj, hoj! — Gospod kurat! — Gospod kurat! —

Don Abbondio, ki se je bil odmaknil od okna, kakor hitro je opazil, da so napadalec zbežali, in ga je zagrl, se je v tem hipu polglasno prepiral s Perpetuo, ki ga je bila pustila samega v tisti zmed; zdaj, ko je zaslišal, da ga kliče glas ljudstva, se je moral spet vrniti k oknu, in ko je zagledal to velikansko pomoč, se je kesal, da jo je klical.

"Kaj je bilo? — Kaj so vam storili? — Kdo so bili ti ljudje? — Kje so?" mu je klical naproti petdeset glasov obenem.

"Nikogar ni več. Hvala vam! Vrnite se lepo domov."

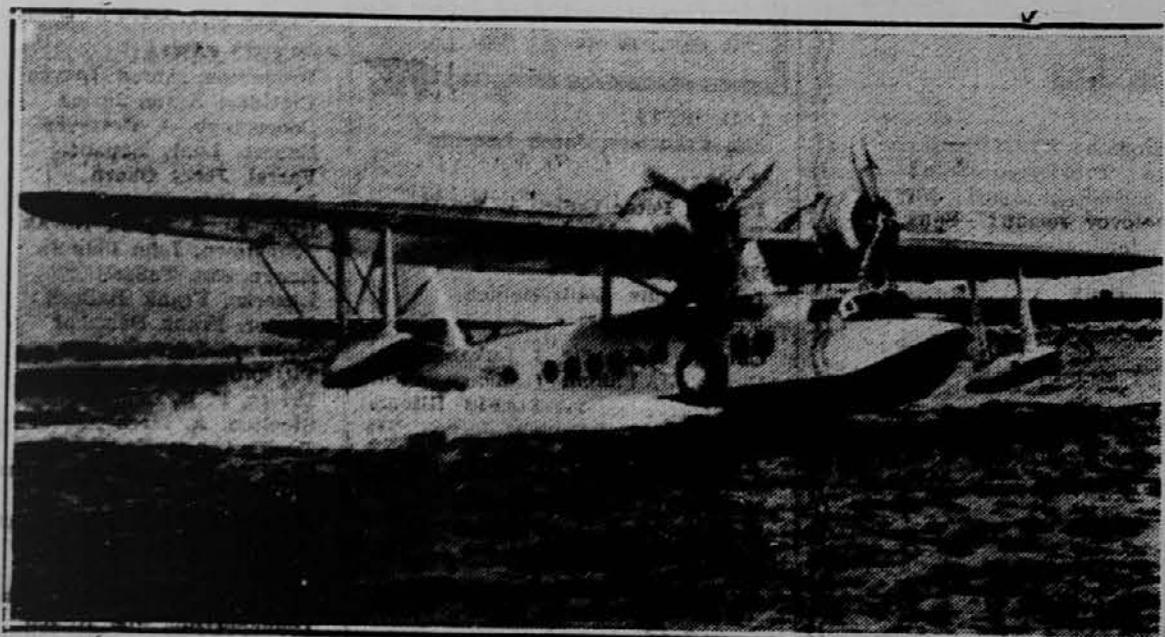
(Dalje prihodnjič.)

Ljubiteljem leposlovja

Čenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna
"Glas Naroda"

NAJHITREJŠE POT NIŠKO LETALO

Na sliki vidite najhitrejšo potniško letalo "Sikorski S-43", ki bo vršilo službo med San Francisco v Californiji in Havajskim otočjem. V ugodnih okoliščinah zamore leteti z naglico 200 milj na uro.

Mož v ognjeni peči

Roman iz življenja

Za "Glas Naroda" priredil: I. H.

43

— Samo peljite se domov, — pravi Kaden. — Osedlal bom Troilosa in bom prej na cilju kot ona dva. Sicer pa še ne verjamem, da sta se konja splašila.

— Saj sem vendar videla, — pravi Dija — kako sta se konja naenkrat zvpela in nato zdirjala kot neumna.

— Mogoče, toda Manoela jih je že najbrže vkrotila. Zelo spretno zna ravnati s konji. Oprostite, mudi se mi.

— Naroči tudi takoj naš voz, — zakliče za njim Zaler.

Raventos in baron Rohrlach že sedita v sedlih. Naglo zdirjata, zavijeta proti Raventosovi facendi ter pustila za seboj leteti prah in kamenje, dokler ne zakliče Rohrlach:

— Sakrabolt, Raventos, saj sva vendar na napačni sledi. To je sled voza od jutraj. Konjska kopita je slišati proti Westfaliji.

— Nazaj! — rohni Raventos ter obrne konja.

Po široki, zelo dobro vzdrževani cesti med farmami drvi konji z Manoelinim vozom. Manoela je vprla svoje noge v prednjo desko voza ter drži napete vajeti. Lice ji je rdeče, toda poteze njenega obraza so mirne.

— Ali se bojite? — ga vpraša.

— Prav nič, — pravi Pavel. — Saj vendar sedite poleg mene kot moj angel varuh.

— Lepo povedano. Saj pri tem tudi ni nikake nevarnosti. Svoje divje mačke bom pustila, da se zletijo z vozom, dokler se ne utrudijo. Tedaj pa sva že pri vas in do tam bosta zdržala. Seveda, če se nama sname kako kolo, potem sva izgubljena.

Manoela se lahko in prijazno nasmeje. To dekle, si pravi Pavel, ima svoje čare. Včasih mrtvaški metulj, včasih vesel in razposajen hrošč. Včasih skoro mrtva, včasih skrajno živa. In kako drži vajeti v svojih majhnih rokah! Kot bi imela mišice iz jekla in živce iz železa! Kar ji manjka — že vem, kaj ji manjka — toda pri tem ji ne morem pomagati... In to skoro z obžalovanjem razmišlja.

Z vozom je bila pot kmalu premerjena. Konjička sta bila pokrita s peno. Toda se ne upehata. Pri mejniku se cesta obrne v dolgem ovinku. Videti je bilo reko z molčecimi mlini, peljeta se čez kameniti most in morata zapustiti glavno cesto.

— Pazite, — zakliče Manoela. Glasen krik pride skozi njene ustnice, obrne pesti na znotraj ter še bolj napne vajeti. Na mestu pričneta konja počasneje teči.

— Dobro sta naučena, kaj ne? — vpraša Manoela.

— Vse priznanje. Tudi najinih zasledovalcev še ne vidim.

— Rohrlach je namenoma zdirjal v napačno smer. Zato sva tako daleč pred njima.

— Pa vendar bosta takoj tukaj.

V delavski naselbini je vladalo nedeljsko razpoloženje. Samo v toplicah ni počivalo delo, peči so morale goreti. Nadinčin Mugli, ki je imel danes službo, je videl prihajati voz. Pavel mu na kratko vse pojasni. Mugli se molče prikloni; razumel je vse. Oba izstopita, hlapcu pa naroči, da naj konja odrgne in pokrije. Dvajset minut pozneje pridirja Raventos in Rohrlach. Raventos, ki je ves rdeč v obraz, nahruli hlapca, ki samo zamrmra nekaj besed in pokaže s prstom na skladišča, kjer je bila nakopičena ruda. Raventos zopet preklinja.

— Kaj sedaj? — vpraša Rohrlach.

— Razsedlati in iskati. Sam se moram pripravi. Iz črnege tepeca ni mogoče ničesar spraviti.

Nekaj delavcev je pri volji držati konja. Raventos gre okorno naprej, pijača je težila njegove ude, neprestano preklinja.

— Nesreča se ni mogla zgoditi, — pravi. — Pa naj me vzame vrag — ta stvar ni posebno huda.

— Zakaj ne?

— Ker mi je tako, baron!

Raventos dvigne nogo, da bi prekoračil ozko železniško progo. Tedaj pa mu pride Mugli nasproti, ki je poznal Rohrlacha.

Rohrlach mu ponudi roko.

— Iščeva vašega doktorja in našo milostljivo, gospod Mugli. Kje pa sta?

— Pri novi peči, Ali vaju smem peljati?

— Ne! — zakriči Raventos. — Tako nismo stavili. Vaš doktor mi ni prav nič mar. Moja hči naj pride k meni.

Rohrlach z roko prime za rob klobuka, kot bi hotel salutirati.

— Oprostite, — pravi. — Tukaj moram tudi jaz govoriti. Spoštujem običaje svoje domovine. Tukaj smo na tuji zemlji in gospiča Manoela je pod zaščito dr. Zalerja. Nimamo pravice je zahtevati. Pravilneje se mi zdi, da jo poiščemo.

Raventos škriplje z zobmi. Toda Rohrlachov vpliv je bil očiten.

— Dobro! — pravi. — Naprej!

Pred njimi se dvigajo velikanski plavži in ropot dela darja skozi tišino praznika.

Mugli je hitel naprej in je obvestil Manoelo. Z jasnimi obrazom stopi ob strani Pavla proti očetu.

— Poglej, oče, pravi, — ali sta jahala za nama? Ali sta se bala. No, da popolnoma brez nevarnosti vožnja ni bila. Na ovinku, veš, ko se cesta prvič zavije, kjer še ni obzidana, bi se mogla zvrtni v globočino. Toda dr. Zaler ima moč v svojih rokah. S svojimi dekliskimi rokami ne bi mogla več držati. Zahvali se mu, ker je rešil tvojo hčer.

Ni bilo drugače, Raventos mora stegniti roko. Pavel jo trdo stisne in si pri tem misli: — Punčka zna tudi lagati in ni več snežno beli angel.

— Saj sem vedno trdil, — pravi Raventos, — da tvoji poniji niso nič vredni. Torej še enkrat najlepša hvala, gospod doktor. Sedaj pa gremo takoj domov, Manoela!

Tedaj prihaja tudi Juan Kaden z veliko zamudo, kajti njegov konj si je zadril kamen v kopito in je šepal.

— Dober dan! — pravi Kaden. — Ali je vse v redu?

(Dalje prihodnjic.)

ČEMU SE PROTIVI ANGLIJA ZASEDBI ABESINJE

"New York Times" poročajo iz Kaira zanimivo vest, ki se prav dobro sklada z oločnim stališčem, ki ga je zavzela Velika Britanija proti Italiji in njeni nameri, da zasede Abesinijo. Abesinska, sudanska in egiptvska vlada so se v pospešenih pogajanjih dogovorile glede zgraditve ogromnega jezera, ob Tanaškem jezeru. Izvedbo tega dela dobi neka ameriška družba, abesinska vlada je takoj po podpisu baje dobila veliko vsoto od egiptvske vlade, ki bo plačevala tudi ameriško družbo, čeprav je ta konvencijo prejela uradno od abesinskega cesarja.

K temu poročilu je vredno povedati še nekaj besed.

Tanaško jezero leži na abesinskem severozapadu v višini 2000 m sredi vulkanskih hribov in rodovitnih visokih ravnih. Njegova največja dolžina je okrog 75 km, širina 70 km, površina 3600 kvadratnih kilometrov, a njegovo območje je in območje njegovih pritokov obsega kakšnih 15.000 kvadratnih kilometrov. Po le g manjših potokov pritekajo tudi vanj tri večje reke, Reh, Gumara in Mali Abaji, ki ga istovetijo z jezerskim odtokom Abajem ali Modrim Nilom. Ta se pri Kartumu z Belim Nilom združi v pravi Nil. Če sedaj pomislimo, kakšen pomen ima Nil za življenje vsega severovzhodnega dela Afrike ter da je mogoče z zaježitvijo Modrega lila ob Tanaškem jezeru regulirati vodno gospodarstvo velikega dela angleškega Sudana in celo Egipta, bomo takoj razumeli, zakaj se je sudanski in egiptski (to se pravi velikobritanski) vladi tako mudilo, da sta spravili zgoraj omenjeno pogodbo z abesinsko vlado pod streho. In abesinski vladi, ki išče močnih zaščitnikov v svojem sporu z Italijo, se ni sedaj nič manj mudilo, da ustreže njiju želji.

Pred nekoliko leti je dala Abesinija koncesije ob Tanaškem jezeru baje neki ameriški

družbi, a kakor je videti, je v tem trenutku smatrala za pametnejše, da si pridobi naklonenost in podporo bližnjih sosedov, če je pa tista ameriška družba istovetna z družbo, ki bo po zadnjem poročilu gradila jez, tedaj so Američani itak udeleženi pri stvari in Abesinija sme računati tudi na njihovo pomoč.

Največjo korist od vsega bo imela ona sama. Sicer je treba

računati s tem, da bo delo, ki ga započnejo Angleži, po že dolgo pripravljenih načrtih ob jezeru, bržkone nekaj škodovali rodovitnim ozemljem v njegovi okolici, toda po drugi strani je treba pomisliti, da se bo zajezena sila vode dala izkoristiti tudi za proizvodnjo električne energije, a obenem poročajo tudi o namerah neke britske družbe, da bi zgradila ob velikem asuanskem jezu največjo tovarno za pridobivanje umetnega dušika na svetu. Ob Tanaškem jezeru bi bile možnosti iste!

KRASOTE ANGLEŠKE KRONE

Ob 25-letnici kraljevega jubileja na Angleškem je vsekakor potrebno omeniti tudi angleško kraljevsko krono, s katero je bil kronan angleški kralj.

Stari angleški kralji so imeli bogato kraljevsko krono in na nji dragulje, ki so nekateri bili še iz 9. stoletja. Pod Oliverom Cromwellom se je ta krona leta 1649 izgubila. Ko je bila na Angleškem leta 1662 zopet uvedena monarhija, je kralj Karel II. naročil novo kraljevsko krono, s katero se sedaj kronajo angleške kralje. Nekaj izmed draguljev stare krone so pozneje našli in so jih potem vdela v novo krono. To angleško krono že od nekdaj imenujejo krono sv. Edvarda. Ker je precej težka — saj tehta 3 kg — jo kralju takoj po kronanju snamejo z glave in mu potem položijo na glavo drugo, lažjo krono, tako zvano državno krono.

To državno krono je dala narediti kraljica Viktorija leta 1838. Vsakokrat so jo za novega vladarja sproti predelali in vanjo nanovo vdela druge kamne. Ta krona je čudovito lepa in najbrž najdragocenejša krona na svetu. V njej je vdela 2783 diamantov, 277 biserov, 17 safirjev, 11 smarag-

dov in 5 rubinov. Spredaj je vdela velik rubin, ki ga je daroval Dom Pedro Kruti. Ta kamen je nosil na svoji čeladi angl. kralj v bitki pri Agincourt (leta 1415). Samo ta kamen je vreden 100.000 angl. funtov. V spodnjem delu ima krona vdela "zvezdo iz Afrike", demant 309 karatov. To je drugi največji brušeni demant na svetu. Na zadnji strani je vdela velik Stuartski safir. Drug safir je vdela sredni križi, ki moli iz krone. Ta safir je včasih krasi prstan ustanovitelja westminsterske opatnje Edvarda Spoznavalca, ki je umrl leta 1066. Ob straneh vise s krone biseri uhan nosi kralj vsako leto, kadar otvarja parlament.

Leta 1911 se je kralj Jurij V. odločil, da kot vladar obišče Indijo ter se da tam z vsem sijajem kronati. Izkazalo pa se je, da po stari angleški navadi niti kraljevska, niti državna krona ne sme zapustiti angleške dežele. Zato so dali kovati novo krono. Ta prekrasen diadem je veljal 70.000 funtov in ima vdela 6170 diamantov. Ta krona je znana pod imenom indijska cesarska krona. Ob kronanju si je kraljica Marija dala narediti elegantno in vso z diamanti posuto krono, katero je dala okrasiti s kamni iz kraljeve zasebne zbirke. Na čelu krone je vdela sloveči de-

Advertise in
"Glas Naroda"

ZNAMENITI ROMANI KARLA MAYA

Kdo bi ne hotel spoznati "Vinetova", idealnega Indijanca, ki mu je postavil May s svojim romanom najlepši spomenik?

Kdo bi ne hotel biti z Mayem v "Padišahovi senci" pri "Oboževalcih Ognja", "Ob Vardarju"; kdo bi ne hotel čitati o plemenitem konju "Rihju in njegovi poslednji poti"?

TO SO ZANIMIVI IN DO SKRAJNOSTI NAPETI ROMANI ! !

IZ BAGDADA V STAMBUL

4 knjige, s slikami, 627 strani

Vsebina: Smart Mohamed Emira; Karavana smrti; Na begu v Goropa; Družba En Nasr

Cena1.50

KRIŽEM PO JUTROVEM

4 knjige, 598 strani, s slikami

Vsebina: Jezero smrti; Moj romar ob Nilu; Kako sem v Mekko romel; Pri Samarib; Med Jezidi

Cena1.50

PO DIVJEM KURDISTANU

4 knjige, 594 strani, s slikami

Vsebina: Amadija; Beg iz ječe; Krona sveta; Med dvema ognjema

Cena1.50

PO DEŽELI SKIPETARJEV

4 knjige, s slikami, 577 strani

Vsebina: Brata Aladžija; Koča v soteski; Miridit; Ob Vardarju

Cena1.50

SATAN IN ISKARIOT

12 knjig, s slikami, 1704 strani

Vsebina: Izseljenci; Yuma šetar; Na sledu; Nevarnosti nasproti; Almaden; V treh delih sveta;

Cena1.50

Izdajalec: Na lovu; Spet na divjem zapadu; Rešeni milijoni; Dedič

Cena3.50

V GORAH BALKANA

4 knjige, s slikami, 576 strani

Vsebina: Kovač Šimen; Zaroka z zaprekami; V golobnjaku; Mohamedanski svetnik

Cena1.50

WINETOV

12 knjig, s slikami, 1753 strani

Vsebina: Privkrat na divjem zapadu; Za življenje; Nšo-či, lepa Indijanka; Proklestvo zlata; Za detektiva; Med Komanči in Apači; Na nevarnih potih; Winetovov roman; Sans Ear; Pri Komančih; Winetova smrt; Winetova oporoka

Cena3.50

Ž U T I

4 knjige, s slikami, 597 strani

Vsebina: Boj z medvedom; Jama draguljev; Končno —; Rib. in njegova poslednja pot

Cena1.50

Naročite jih lahko pri:

KNJIGARNI "Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

mant "Kohinor", ki je 106 karatov težak, ter je najstarejši demant v zgodovini. Ta sloveči kamen, ki je nekoč krasi turban velikega Mogula, je pozneje zaplenila indijska armada ter ga poklonila kraljici Viktoriji. Po indijski legendi bo Indijo vladal tisti, ki bo njegova žena nosila ta kamen. Zgornji del krone se da vzeti narazen. Spodnji diadem potem kraljica nosi pri otvoritvi parlamenta in pri velikih dvornih slavnostih.

Državno in kraljevsko žezlo je tudi dal narediti Karel II. iz velikega okroglega ametista. Ker so pa nekdanje zelo drage ametisti v ceni padli, sedaj to žezlo ni veliko vredno.

Leta 1906 so v Južni Afriki našli največji demant sveta, ki nima angleškemu kralju. Ta demant sta nekdanja burska poveljnika Both in Smuts poklonila angleškemu kralju. Ta demant so pozneje razkosali na štiri dele. Največji del, ki tehta 540 karatov, je sedaj vdela na vrh žezla. Vsi štirje kamni skupaj pa so vredni nad en milijon funtov. Ti štirje demanti se dajo vzeti narazen in jih lahko kraljica Marija kot obse nosi pri državnih slovesnostih.

OSTANKE STARE RIMSKE NASELBINE

Banovinski muzej v Banjaluki je obvestil sarajevski muzej, da so njegovi sodelavniki s pomočjo kmetov v vasi Medna blizu Mrkonjićgrada odkrili raznovrstne ostanke večje starorimske naselbine. Ker je vodila tam mimo važna rimska cesta, so muzejski strokovnjaki prepričani, da bodo najdeni ostanke svedok kake še neznane večje naselbine ali pa vsaj kake važnejše starorimske trdnjave.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno, da kdaj imate plačano naročnina. Prova številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Zadnje opomine in račune smo raspoložli za Novo leto in ker bi želeli, da nam prihranite toliko nepotrebnega dela in stroškov, zato Vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite jo naravnost nam ali je pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so opravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

CALIFORNIA:

San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO:

Pueblo, Peter Cullig, A. Saffig

Walsenburg, M. J. Bayak

INDIANA:

Indianapolis, Louis Banich

ILLINOIS:

Chicago, J. Bevil, J. Lukanich

Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois)

Joliet, Mary Bambich, Joseph P. P. vat

La Salle, J. Spelich

Mascoutah, Frank Augustin

North Chicago, Jeto Zalene

KANSAS:

Girard, Agnes Melnik

Kansas City, Frank Zagar

MARYLAND:

Kitzmillier, Fr. Vodopivec

Steyer, J. Černe (za Penna. W. Va. in Md.)

MICHIGAN:

Detroit, Frank Stolar

MINNESOTA:

Chisholm, Frank Gouze

Ely, Jos. J. Pesel

Eveleth, Louis Gouze

Gilbert, Louis Vessel

Hibbing, John Povše

Virginia, Frank Hrvatic

MONTANA:

Roundup, M. M. Panian

Washoe, L. Champa

NEBRASKA:

Omaha, P. Broderick

NEW YORK:

Gowanda, Karl Strniša

Little Falls, Frank Masla

OHIO:

Barberton, Frank Troha

Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Resnik, John Slepnik

Girard, Anton Nagode

Lorain, Louis Balant, John Kuraš

Warren, Mrs. F. Rachar

Youngstown, Anton Kikelj

OREGON:

Oregon City, Ore., J. Koblar

PENNSYLVANIA:

Broughton, Anton Ipavec

Claridge, Anton Jerina

Coneaugh, J. Bresovec

Export, Louis Supančič

Farrel, Jerry Okorn

Forest City, Math Kamin

Greensburg, Frank Novak

Johnstown, John Polants

Krout, Ant. Tauželj

Luzerne, Frank Balloch

Manor, Frank Demshar

Midway, John Žust

Pittsburgh, J. Pogačar

Presto, F. B. Demshar

Steelton, A. Hren

Turtle Creek, Fr. Schiffrer

West Newton, Joseph Jovan

WISCONSIN:

Milwaukee, West Allis, Frank Šab

Sheboygan, Joseph Kakeč

WYOMING:

Rock Springs, Louis Tauscher

Diamondville, Joe Ročič

Vsak zastopnik ima potrdilo na ovoj, katere je prilož. Zastopnika roje tam tople priporočamo.

UPRAVA "GLAS NARODA"